

“És difícil que recorren contra una llei catalana de referèndums”

Alfons López Tena (Sagunt, Camp de Morvedre, 1957) és vocal del Consell General del Poder Judicial i president del Cercle d'Estudis Sobiranistes, que ha estudiat la viabilitat de la celebració de referèndums al Principat.

Les preguntes de la consulta que planteja Ibarretxe us semblen molt agosarades?

—En absolut. La consulta presentada pel *lehendakari* és una consulta per a demanar autorització a efectes d'obrir converses per determinar el nou estatut polític del País Basc i per a instar a la fi del terrorisme. Cap de les preguntes no és agosarada. El problema és que el govern espanyol i el Consell d'Estat diran que els bascos no tenen res a decidir perquè les seues decisions corresponen als espanyols: el no-reconeixement de l'existència del poble basc —com també neguen la del poble català— i del seu dret de prendre decisions d'acord amb la llei espanyola. L'estat espanyol és signatari d'un pacte de drets polítics de les Nacions Unides, de l'any 1966, que diu que tots els pobles tenen dret a l'autodeterminació, sense cap mena d'excepció. Això també obliga el govern espanyol i les institucions europees. Aquest joc d'entendre que no hi ha cap poder de decisió excepte en el cas del poble espanyol va en contra de la pròpia llei espanyola.

—Sembla que el Constitucional aturarà la consulta popular plantejada per Ibarretxe. A Catalunya tampoc no es podria convocar un referèndum semblant?

—No tenen res a veure. La paralització de la consulta pel Tribunal Constitucional és automàtica per sis mesos, si el govern espanyol hi presenta un recurs d'inconstitucionalitat i en demana expressament la paralització. Pel sol fet de demanar-ho el govern espanyol, sense que calga cap pronunciament del TC. Per a prorrogar-lo més enllà de sis mesos sí que cal que el TC s'hi pronuncii.

A Catalunya és diferent perquè, a diferència del País Basc, l'Estatut de

Catalunya, a l'article 122, sí que recull la competència sobre consultes populars i referèndums.

—A més, a Catalunya, es treballa en una llei de consultes populars. Vós mateix, com a president del Cercle d'Estudis Sobiranistes, va visitar el conseller de Governació, Jordi Ausàs, que us va lliurar el projecte de memòria de l'avantprojecte de llei de consultes populars. En canvi, al País Basc no han fet aquesta llei general prèviament, sinó que han elaborat una llei concreta sobre la convocatòria d'una consulta concreta. Com és?

—Es pot fer de totes dues maneres. En el cas de Catalunya, el que hem promogut des del Cercle d'Estudis Sobiranistes és una llei de consultes populars per via referèndum amb caràcter general, sense referir-nos a cap consulta concreta. Això ha estat ben acollit per Esquerra i per CiU —que ho porta al seu congrés en una ponència—, i també pel Departament de Governació, que ja n'ha portat una memòria al consell executiu, i ara la redacten. En canvi, al País Basc han fet una llei específica per a aquesta consulta. En el cas de Catalunya, com que hi ha una cobertura estatutària expressa, no es tracta de fer una llei específica, sinó una de genèrica que permeta de convocar referèndums a Catalunya, igual que ho tenen els ajuntaments en la llei de règim local espanyola del 85, en la llei catalana de municipis i en el reglament de consultes populars municipals de la Generalitat, que és del 1996.

—Com és la memòria del Departament de Governació sobre la llei de consultes?

—El conseller Ausàs ja va dir públicament que la memòria de la llei ja és presentada al consell executiu —que

l'ha aprovada— i que encomanaria al departament de dret constitucional de la Universitat de Barcelona la redacció de l'esborrany de la llei en aplicació dels criteris que hem proposat des del Cercle d'Estudis Sobiranistes.

—Quins són aquests criteris?

—N'hi ha dos que no tenen a veure ni amb la Constitució ni amb l'Estatut —que es poden decidir lliurement i, per tant, depenen de l'oportunitat política— que són importants per a introduir els referèndums a Catalunya com una pràctica habitual i democràtica de donar al poble el poder de decisió. Perquè funcione, proposàvem dues coses: que, recollides les signatures necessàries —per això suggerim un nombre relativament alt de signatures, de 150.000 o 200.000—, directament es pugui fer el referèndum, amb la corresponent autorització del Govern espanyol —un punt que és a la Constitució—, però sense cap mena de filtre català que pugui frustrar la consulta: és a dir, que ni el Parlament ni el consell executiu no puguin dir que no volen convocar el referèndum perquè no els interessa.

La segona proposta nostra és que, a diferència del que hi ha a la llei espanyola de referèndums i a les lleis municipals, la llei catalana diga expressament que els referèndums poden coincidir amb les eleccions. De manera que, al mateix temps que es fan unes eleccions municipals o al Parlament de Catalunya també hi haguera el referèndum o referèndums promoguts per a aquell moment, com es fa a més països europeus o als Estats Units. Que no hi haja prohibició legal de coincidència de les dues coses.

—Seria possible de fer, ara, una consulta sobre l'Estatut, tal com demanen

“Una pregunta en la qual es faculte la Generalitat a promoure reformes legals o constitucionals per a establir Catalunya com un estat independent dins la Unió Europea no té cap problema d'inconstitucionalitat”

alguns que es faça si el Constitucional el retalla?

—No. Si no hi ha llei, no. La situació actual és una mica paradoxal perquè ja fa prop de dos anys que l'Estatut és vigent i, a més, aquest article sobre els referèndums no és objecte de recurs i, per tant, el Tribunal Constitucional no el tocarà. La paradoxa, doncs, és que si algú vol promoure un referèndum en un àmbit municipal pot fer-ho, perquè la llei ho permet, però si vol

un referèndum d'àmbit català no pot fer-lo perquè, per molt que l'Estatut ho reculla, mentre no hi haja cap llei de desenvolupament, no se sap com s'ha de fer ni quins requisits es necessiten. Això depèn exclusivament del Parlament de Catalunya. De fet, el consell executiu ha de complir el mandat que el Parlament ja li ha fet dues vegades, al març i al setembre de l'any passat, en què es van aprovar sengles resolucions instant el govern de la Generalitat

a presentar un projecte de llei sobre aquesta matèria.

—Contra la llei de consultes populars que es puga aprovar a Catalunya també es pot recórrer davant el Tribunal Constitucional?

—Teòricament, sí. Es pot recórrer contra tot, però aquí seria molt difícil el recurs, perquè el que preveiem en aquest document —i el que la Conselleria de Governació també prepara i el que Convergència també votarà al seu congrés— és fer una llei escrupolosament respectuosa amb la Constitució, de manera que reculla allò que ja s'ha establert per als ajuntaments. Si els municipis ja ho poden fer des de l'any 1985 i la llei catalana recull i segueix els mateixos criteris que la normativa municipal, difícilment s'hi pot presentar recurs en contra al Tribunal Constitucional ni pot haver-hi una resposta negativa. Per una altra banda: els dos límits que té aquesta matèria és que cada convocatòria ha de ser autoritzada pel govern espanyol i l'Estatut diu que només podran ser qüestions que siguin competència de la Generalitat. Respectant aquests límits, no hi ha cap problema.

—I podrien intentar aturar el decret de convocatòria d'un referèndum d'autodeterminació al·legant que això no és competència de la Generalitat?

—Sí, però això ja no afectarà la llei sinó una convocatòria concreta. La llei que es farà a Catalunya no és feta per una cosa concreta. No predetermina quines seran les consultes. Això afectaria la convocatòria que es fera.

—No es podria convocar un referèndum d'autodeterminació?

—La Generalitat té les competències que li dóna l'Estatut, per una banda, i, per una altra, les que estableix la Constitució. I una, reconeguda per la Constitució, és que la Generalitat té plena competència per a promoure reformes legals i reformes constitucionals. Per tant, una pregunta directa sobre la independència no és competència de la Generalitat, però una pregunta en la qual es faculte la Generalitat per promoure reformes legals o constitucionals per a establir Catalunya com un estat independent dins la Unió Europea no té cap problema d'inconstitucionalitat perquè sí que entra en les seues competències.

Alex Milián